

CCR dezbate, joi, sesizarile Opozitiei si ale lui Iohannis pe modificarea codurilor penale

Curtea Constitutionala dezbate, joi, obiectiile de neconstitutionalitate formulate de PNL - USR si de presedintele Klaus Iohannis asupra modificarilor aduse de Parlament Codului Penal si Codului de Procedura Penala.

Judecatorii CCR au decis în mai multe rânduri amânarea pronuntarii asupra sesizarilor depuse de Opozitie si de seful statului asupra modificarii Codului penal si Codului de procedura penala.

Pe 25 aprilie, PNL si USR au depus la Curtea Constitutionala sesizari în legatura cu proiectul care a modificat Codul penal si pe cel care a schimbat Codul de procedura penala, initiative adoptate de Parlament.

Printre articolele sesizate de opozitie ca fiind neconstitutionale se numara si articolul 16 (3) litera a din Codul penal.

„-Art. 16 alin. (3) - lit. a) prevede rezultatul faptei sale, urmarind producerea lui prin savârsirea acelei fapte. Ori de câte ori legea penala prevede ca pentru a putea fi infractiune se impune savârsirea faptei într-un anume scop, infractiunea trebuie sa fie savârsita cu intentie directa, care sa rezulte în mod neîndoelnic, din circumstantele concrete ale cauzei-. Curtea Constitutionala, în jurisprudenta sa constata , prin raportare la art. 1 alin. (5) din Constitutie, a statuat ca “orice act normativ trebuie sa îndeplineasca anumite conditii calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune ca acesta trebuie sa fie suficient de precis si clar pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficienta a actului normativ permite persoanelor interesate - care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - sa prevada într-o masura rezonabila, în circumstantele spetei, consecintele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate sa fie dificil sa se redacteze legi de o precizie totala si o anumita suplete poate chiar sa se dovedeasca de dorit, suplete care nu trebuie sa afecteze însa previzibilitatea legii.”Or, dispozitia cuprinzând conditia ca intentia directa „sa rezulte în mod neîndoelnic, din circumstantele concrete ale cauzei” este neclara, inclusiv prin raportare la obiectul dispozitiei modificate, în sensul ca cerinta impusa de legiuitor si-ar gasi rostul mai degraba în cadrul dispozitiilor referitoare la probatiune. Astfel, dispozitia de modificare a art. 16 alin. (3) lit. a) încalca principiul securitatii juridice, consacrat la art. 1 alin. (5) din Constitutie”, potrivit textului sesizarii.

PNL si USR transmit, de asemenea, ca eliminarea modificării articolului 35 (1) din Codul penal încalca prevederile Constitutiei.

„În opinia noastra, considerentele precitate îl obligau pe legiuitor ca, în procedura de punere în acord a legii, sa modifice art. 35 alin. (1) C. pen. în sensul eliminarii conditiei unicitatii subiectului pasiv în cazul infractiunilor continuate. Or, prin eliminarea in corpore a dispozitiei de modificare a art. 35 alin. (1) C. pen. se revine la forma în vigoare, care, textual, prevede aceeași solutie normativa. De altfel, solutia legislativa aleasa contravine si scopului declarat al initiatorilor, de punere de acord a prevederilor Codului penal cu deciziile Curtii Constitutionale. Prin urmare, dispozitia de eliminare a modificării art. 35 alin. (1) C. pen. încalca art. 147 alin. (2) si (4) din Constitutie, referitoare la limitare reexaminarii si la efectul general obligatoriu al deciziilor Curtii Constitutionale”, se mai arata în textul sesizarii depuse de PNL si USR.

Si articolele privind termenele de prescriptie sunt amintite de Opozitie.

„Diminuarea termenelor de prescriptie a raspunderii penale pentru infractiuni cu pericol social ridicat, concomitent cu reducerea termenelor speciale de prescriptie a raspunderii penale pune la îndoiala aptitudinea sanctiunilor

penale de a-si atinge scopul preventiv. Prin urmare, consideram ca art. 154 alin. (1) lit. b) si c) si art. 155 alin. (3) încalca prevederile art. 1 alin. (3) din Constitutie privind statul de drept, care „impun legiuitorului obligatia de a lua masuri în vederea apararii ordinii si sigurantei publice, prin adoptarea instrumentelor legale necesare în scopul reducerii fenomenului infractional (...) cu excluderea oricaror reglementari de natura sa duca la încurajarea acestui fenomen.” (Decizia nr. 44/2016) De asemenea, se ignora cu desavârsire dreptul victimelor de a avea ele însele parte de o procedura echitabila, încalcându-se, astfel, art. 124 alin. (2) din Constitutie, potrivit caruia „Justitia este unica, impartiala si egala pentru toti”, precum si principiul aflarii adevarului, „adica dreptul la un proces echitabil al partii interesate în luarea în considerare a tuturor probelor administrate care contribuie la aflarea adevarului, si principiul dreptatii, consacrat de art. 1 alin. (3) din Constitutie ca o valoare suprema a statului de drept” (Decizia nr. 54/2009)”, transmit reprezentantii PNL si USR.

Despre Legea de modificare a Codului de procedura penala, Opozitia precizeaza ca se încalca principiul bicameralismului.

„Legea încalca principiul bicameralismului consacrat de art.61 alin. (2) si art.75 din Constitutia României Referitor la principiul bicameralismului Curtea Constitutionala a dezvoltat o jurisprudenta consistenta, consacrand existenta acestuia ca element extrinsec de constitutionalitate. Raportat la prezenta cauza, constatam ca legea în forma trimisa la promulgare contine un aport semnificativ cantitativ dar mai ales calitativ al Camerei decizionale, Camera Deputatilor, fata de forma supusa dezbaterii Camerei de reflectie, Senatul României. Astfel, prin Decizia Curtii Constitutionale nr. 633/2018 au fost declarate neconstitutionale nu mai putin de 64 de dispozitii ale legii supuse controlului de neconstitutionalitate. În procedura de reexaminare, Senatul, în calitate de Camera de reflectie, actionând în limitele reexaminarii impuse de decizia Curtii, a formulat amendamente pentru punerea în acord a dispozitiilor declarate neconstitutionale”, se arata în textul sesizarii la CCR.

Camera Deputatilor a adoptat, pe 24 aprilie, ca for decizional, proiectele pentru modificarea Codului penal si a celui de procedura penala. Procedura parlamentara a fost reluata dupa ce lui Tudorel Toader i s-a reprosat ca nu initiaza OUG pentru aceste modificari. Ulterior Toader a demisionat din functia de ministru al Justitiei, în loc fiind numita Ana Birchall.

Ce argumente aduce Klaus Iohannis în sesizarea facuta la CCR pe codurile penale

Presedintele Klaus Iohannis sustine în sesizarea facuta la CCR ca prin modificarea Codului de procedura penala ca a fost din nou încalcata Legea fundamentala prin modificarile aduse de catre Parlament, precum si principiul bicameralismului.

„Însa, în procedura reexaminarii legii - deschisa potrivit art. 147 alin. (2) din Constitutie - Parlamentul a adoptat legea critica cu încalcare art. 147 alin. (2) din Constitutie. Astfel, cu ocazia punerii în acord a unora dintre dispozitiile legii, declarate neconstitutionale, cu Decizia nr. 633/2018, Parlamentul, pe de o parte si-a ignorat obligatia constitutională de a pune în acord textele din legea critica cu decizii anterioare ale Curtii Constitutionale, aspect ce contravine dispozitiilor art. 147 alin. (2) coroborate cu cele ale art. 147 alin. (1) si alin. (4) din Constitutie, iar pe de alta parte, în procedura punerii de acord nu a realizat corelarile necesare, adoptând reglementari ce contravin principiului legalitatii, fiind astfel încalcate prevederile art. 147 alin. (2) prin raportare la art. 1 alin. (5) din Constitutie”, precizeaza Iohannis în sesizare.

„Totodata, în procedura de punere în acord a legii, legiuitorul a încalcat si principiul bicameralismului consacrat de art. 61 alin. (2) si art. 75 din Constitutie, precum si depasirea limitelor fixate prin Decizia nr. 633/2018”, completeaza presedintele României.

Şeful statului argumentează ca Parlamentul a eliminat articole din Codul de procedura penală, însă fără a introduce normele la care făcuse referire CCR, în decizia de neconstituționalitate.

„În procedura reexaminării, însă, Parlamentul a eliminat în integralitate alin. (41) art. 40 din Codul de procedura penală, deși critica de neconstituționalitate viza, dimpotrivă, necesitatea unei norme prin care să se prevadă pe de o parte structura sau formarea de judecatori din cadrul Înaltei Curți de Casație și Justiție care va soluționa recursul împotriva hotărârilor prin care completurile de 5 judecatori resping cererile de sesizare a Curții Constituționale, iar pe de altă parte competența de a soluționa recursul împotriva hotărârilor prin care Secția penală a Înaltei Curți de Casație și Justiție respinge cererile de sesizare a Curții/competența Înaltei Curți de Casație și Justiție de a judeca recursul împotriva hotărârilor prin care se resping cererile de sesizare a Curții”, potrivit sursei citate.

Astfel, președintele considera că Parlamentul avea deschisă calea reexaminării doar în ceea ce privește introducerea unor astfel de norme, care să acopere situațiile nereglementate și identificate ca fiind necesare de Curtea Constituțională și, în consecință nu putea elimina cu totul intervenția asupra acestui text.

„Mai mult, completarea inițială adusă Codului de procedura penală prin art. I pct. 24 a fost realizată pentru punerea acestui act normativ în acord cu Decizia nr. 321/2017. Potrivit acestei decizii intervenția asupra prevederilor art. 40 Cod procedura penală era necesară pentru introducerea recursului împotriva respingerii cererii de sesizare a Curții Constituționale privind hotărârile pronunțate de ultima instanță în ierarhia instanțelor judecătorești în materie penală. Or, eliminarea dispozițiilor introduse prin art. I pct. 24 echivalează cu încălcarea obligației Parlamentului de a pune în acord acest text cu Decizia nr. 321/2017, iar punerea în acord a legislației penale cu deciziile instanței constituționale a reprezentat un aspect asumat public, atât pe plan intern, cât și european, și a constituit, așa cum am arătat anterior, una dintre rațiunile inițiativei legislative”, arată șeful statului, în textul sesizării.

Iohannis mai spune că Parlamentul a eliminat complet și articolul 220 din Codul de procedura penală, contrar unei decizii anterioare a CCR, în care a constatat că soluția legislativă care permite luarea măsurii arestului la domiciliu, în condițiile în care anterior inculpatul a fost arestat (preventiv sau la domiciliu) în aceeași cauză, în lipsa unor temeiuri noi care fac necesară privarea sa de libertate.

„În procedura reexaminării, însă, Parlamentul nu numai că nu a suplinit omisiunea legislativă, ci a eliminat în integralitate modificarea operată la art. 220 alin. (1) din Codul de procedura penală. Acest text fusese asadar, anterior declarat neconstituțional prin Decizia nr. 22/2017, prin care Curtea a reținut că „dispunerea unei noi măsuri preventive privative de libertate, după ce anterior fața de persoana respectivă a mai fost dispusă o măsură preventivă privativă de libertate, nu se poate baza pe aceleași temeiuri care au fundamentat dispunerea primei măsuri preventive privative de libertate. În mod contrar, s-ar ajunge la situația în care temeiurile care stau la baza dispunerii unei măsuri preventive privative de libertate să nu fie suficiente pentru a motiva luarea acestei măsuri, ceea ce ar contraveni dispozițiilor art. 23 din Constituție și celor ale art. 5 din Convenție”, potrivit sursei menționate.

Totodată, șeful statului precizează că unele modificări au fost efectuate de Legislativ deși nu au făcut obiectul controlului de constituționalitate.

Este vorba despre un articol din Codul de procedura penală care în forma anterioară controlului de constituționalitate prevedea: „(3) Cazurile prevăzute la alin. (1) lit. a), g) și h) pot fi invocate ca motive de revizuire în favoarea persoanei condamnate, a celei fața de care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei. Cazul prevăzut la alin. (1) lit. f) poate fi invocat ca motiv de revizuire în favoarea persoanei condamnate ori a celei fața de care s-a aplicat o măsură educativă, a celei fața de care s-a dispus renunțarea la aplicarea pedepsei ori amânarea aplicării pedepsei.”

Acest text nu a facut obiectul controlului de constitutionalitate. Cu toate acestea, Parlamentul în procedura punerii de acord a legii cu Decizia Curtii Constitutionale nr. 633/2018 a eliminat aceasta interventie legislativa, aspect ce contravine dispozitiilor art. 147 alin. (2) din Constitutie.

De asemenea, presedintele Iohannis face referire la articolul III din Codul de procedura penala care prevede ca „În toate situatiile în care Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedura penala se refera la judecatorul de camera preliminara se înțelege ca referirea se face la instanta de judecata competenta potrivit legii”.

Şeful statului spune ca prevederile art. III din legea critica nu corespund nici regulilor expres instituite prin Legea nr. 24/2000 si nu sunt realizate nici în acord cu practica legislativa mai sus descrisa, întrucât „operatiunea de renuntare la o sintagma/notiune/institutie si înlocuirea înțelesului acestora cu un altul se realizeaza printr-un procedeu impropriu, generator prin el însusi de neclaritate si imprecizie”.

„Astfel, nu este clar daca noul înțeles al sintagmei „judecatorul de camera preliminara” are în vedere înlocuirea din tot cuprinsul legii a sintagmei mentionate cu cea de „instanta de judecata competenta potrivit legii”. De asemenea, nu este clar daca înțelesul normelor în vigoare în care se mai regaseste sintagma „judecatorul de camera preliminara”, în procesul de republicare sau chiar de aplicare a acestora, urmeaza sa fie adaptat, instanta de judecata competenta potrivit legii urmând sa fie stabilita de la caz la caz. În mod evident, aceasta lipsa de predictibilitate a normei face aproape inaplicabile prevederile art. IV din lege ce vizeaza necesitatea republicarii legii, dar în egala masura si procedura nou introdusa la art. I pct. 188 din legea critica”.

Parlamentul si-a depasit limitele fixate de Curtea Constitutionala si în modificarea Codului penal

Iohannis a transmis la CCR si o sesizare cu privire la neconstitutionalitate Legii pentru modificarea si completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum si a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea si sanctionarea faptelor de coruptie.

„Parlamentul a adoptat legea critica cu depasirea limitelor fixate prin Decizia nr. 650/2018. Astfel, cu ocazia punerii în acord a unora dintre dispozitiile legii, declarate neconstitutionale, cu Decizia nr. 650/2018, Parlamentul, pe de o parte si-a ignorat obligatia constitutională de a pune în acord textele din legea critica cu decizii anterioare ale Curtii Constitutionale, aspect ce contravine dispozitiilor art. 147 alin. (2) coroborate cu cele ale art. 147 alin. (1) si alin. (4) din Constitutie, iar pe de alta parte, în procedura punerii de acord nu a realizat corelarile necesare, adoptând reglementari ce contravin principiului legalitatii, fiind astfel încalcate prevederile art. 147 alin. (2) prin raportare la art. 1 alin. (5) din Constitutie”, arata presedintele României, în sesizarea formulata cu privire la modificarile din Codul penal.

Presedintele vorbeste si despre modificarile aduse articolului 297 din Codul penal referitor la infractiunea de abuz în serviciu.

„Fata de cele de mai sus, având în vedere - pe de o parte raportul de complementaritate fixat de Curtea Constitutionala între art. 132 din Legea nr. 78/2000 si art. 297 din Codul penal referitor la infractiunea de abuz în serviciu (pct. 213 din Decizia nr. 650/2018), iar - pe de alta parte necesitatea asigurarii unei protectii sporite a valorilor sociale si necesitatea existentei unor pârghii legale de natura a descuraja încalcarea unor asemenea valori [ansamblul considerentelor de la par. 621-626 ale Deciziei nr. 650/2018 enumerate la pct. I.3.lit. a) din prezenta sesizare], solutia abrogarii art. 132 din Legea nr. 78/2000 contravine art. 147 alin. (2) prin raportare la alin. (1) si (4) ale aceluasi articol din Constitutie”, arata textul sesizarii.

De asemenea, seful statului mentioneaza ca abrogarea unui articol din Legea 78/2000 pentru prevenirea,

descoperirea si sanctionarea faptelor de coruptie a eliminat din actul normativ orice prevedere care are legatura si efect asupra articolului 297 din Codul penal. Iohannis spune ca o astfel de abrogare este nejustificata.

„În plus, daca din ratiuni de corelare legislativa, în masura în care se aducea vreo modificare art. 297 din Codul penal, aflat în legatura directa cu o norma de incriminare dintr-o alta lege cu dispozitii penale - art. 132 din Legea nr. 78/2000 – s-ar fi putut gasi vreo justificare pentru solutia abrogarii art. 132 din Legea nr. 78/2000, în conditiile eliminarii oricarei interventii asupra art. 297 Cod penal, solutia abrogarii nu numai ca nu își mai gaseste vreo justificare, însa lipseste statul de o pârghie legala importanta care sa descurajeze încalcarea îndatoririlor de serviciu atunci când functionarul public a obtinut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, ceea ce, prin amploarea sa, poate reprezenta chiar o amenintare la adresa statului de drept”, arata presedintele.